

доступу : https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2019-03-15-pravila-2019_5cb72d3191e0e.pdf

2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 27. – С. 1438. – Ст. 282.

3. Нікогосян Л. В. Реалізація світових стандартів адвокатури в українській практиці // Адвокатура: минуле та сучасність. Матеріали II Міжнародної наукової конференції молодих вчених, аспірантів та студентів. – Одеса, 2013. – 576 с.

4. Варфоломеева Т. В. Реформа адвокатури – запорука належного захисту прав і свобод людини // Вісник Академії адвокатури України. – 2018. – № 2.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Билиця Ігор Олегович**

Коваленко С.І.

студентка 2-го курсу ОКР «Magistr»

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

УЧАСТЬ АДВОКАТА В ПРОЦЕСІ СІМЕЙНОЇ МЕДІАЦІЇ

В Україні поступово розвивається такий позасудовий метод вирішення спорів, як медіація. Медіація – це альтернативний спосіб вирішення спору, що являє собою структурований переговорний процес, який здійснюється за допомогою незалежного, нейтрального та кваліфікованого посередника (медіатора), що допомагає сторонам спору самостійно, на добровільній основі, досягти згоди для вирішення спору, що відповідатиме інтересам кожної зі сторін спору [1]. Найпопулярнішими видами медіації, в яких найчастіше залучаються адвокати є бізнес-медіація, корпоративна медіація та сімейна медіація. Остання, зазвичай, має місце при розлученнях та стосується вирішення шляхом переговорів таких питань, як сплата аліментів, поділ майна, проживання та виховання дитини тощо.

Актуальність даної теми полягає в тому, що процес медіації, що активно використовується в західних країнах, особливо в сімейних спорах, починає розвиватися та набирати популярності і в Україні через ряд переваг, таких як: економія витрат та часу, розвантаження судової системи, велика ймовірність виконання угод, високий рівень диспозитивності, результат задовільняє обидві сторони конфлікту. До того ж шляхом сімейної медіації можна вирішити такі питання, які не встановлено в нормативно-правових актах, наприклад, графік побачень з дитиною. Процес медіації привертає на себе

увагу і адвокатської спільноти, оскільки в ньому важлива роль відведена саме для адвокатів. Проблемним аспектом цього питання є відсутність законодавчого регулювання процесу медіації, однак ст. 55 Конституції України проголошує, що кожен має право будь-якими не забороненими законом способами захищати свої права [2]. Це положення дає можливість зробити висновок, що медіація як спосіб захисту прав є дозволеною та придатною для використання в Україні.

Відповідно до Рекомендації № R (98) 1 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо медіації в сімейних справах державам потрібно забезпечити належні механізми проведення процесу медіації згідно з наступними принципами, що стосуються саме сімейної медіації: умови проведення медіації в сімейних справах мають гарантувати таємність особистої інформації; медіаторові слід, коли це доречно, поінформувати сторони про можливість отримання консультацій з шлюбно-сімейних відносин або інших подібних консультацій як засобу розв'язання шлюбних або сімейних проблем; медіаторові слід виявляти особливу турботу про добробут і найкращі інтереси дитини, спонукати батьків зосереджуватися на потребах дитини та нагадувати батькам про їхній першочерговий обов'язок забезпечувати добробут своєї дитини і про необхідність надання своїм дітям інформації та порад; медіатору належить приділяти особливу увагу тому, чи вже мало місце або може в майбутньому мати місце насильство між сторонами і як це може вплинути на позиції сторін у спорі, та відповідно вирішувати, чи за таких обставин процес медіації є доречним; медіатор може надавати правову інформацію, але не може надавати правові консультації. В належних випадках медіаторові слід інформувати сторони про можливість звернутися за порадою до адвоката або іншого спеціаліста. З останньої тези можна зробити висновок, що особа, що виконує функції медіатора не може бути одночасно і адвокатом однієї зі сторін у спорі. Це є неприпустимим з точки зору принципу незалежності [3].

Окрім того, що стосується особливостей участі адвоката в сімейній медіації, то основним моментом вбачається не лише наявність в адвоката юридичних знань та практики, але й психологічна складова: здатність знайти підхід до людини, вміння слухати, здатність до комунікації. Оскільки, як правило, сімейні спори вважаються найбільш стресовими та емоційними, основним завданням адвоката (як медіатора) є відновлення втраченої довіри між сторонами та спрямування їхньої співпраці на раціональне вирішення конфлікту. Адвокат-медіатор повинен перешкоджати будь-яким залякуванням та погрозам з обох сторін, бути незалежним оцінювачем конфліктів, вміти застосовувати до сторін такі психологічні техніки, як відокремлення вимоги від інтересу, людини від проблеми тощо. Якщо в спорі фігурують питання, що стосуються дітей, то адвокат-медіатор повинен ставити інтереси дитини на перше місце, а не зосереджуватися на конфліктах

і сварках батьків. Через ряд зазначених особливостей, дуже важливою вбачається вимога до медіатора, визначена в Європейському довіднику з розробки законодавства у сфері медіації щодо проходження базової підготовки у сфері медіації на національному рівні або на міжнародному. Залучення адвоката в ролі медіатора має переваги, зокрема, через те, що процес медіації розпочинається укладенням договору про медіацію, а основним показником результату цього процесу є угода про врегулювання конфлікту (спору) за результатами медіації. Ці документи відповідно повинні бути грамотно юридично оформлені і знання та навички адвоката в галузі права стануть у нагоді.

Адвокати, залучені до процесу медіації з кожної сторони з метою захисту прав та інтересів виконують роль юридичних консультантів, оскільки сторони самі виступають учасниками переговорів у процесі медіації. Адвокати протягом всього процесу надають консультації сторонам з правових питань, оскільки прийняття обґрунтованого та зваженого рішення сторонами неможливе без належної юридичної консультації.

Отже, роблячи висновок, необхідно виокремити наступне. Сімейна медіація є одним із найпопулярніших видів медіації, до яких залучаються адвокати. Адвокат може бути залучений до процесу медіації як у якості медіатора, так і кожною зі сторін для надання відповідних юридичних консультацій. Сімейна медіація вважається найбільш емоційною, і тому, дуже важливим для адвоката, залученого до такого процесу є наявність психологічної підготовки, здатності до комунікації, здатності до творчого мислення задля пошуку альтернативних варіантів вирішення спору та стресостійкості.

Список використаної літератури:

1. Резнікова В.В. Медіація (посередництво) як спосіб вирішення господарських спорів. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. Вип. 90. 2012. С. 14;
2. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – с. 141. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>;
3. Рекомендація № R (98) 1 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про сімейну медіацію : прийнята 21 січня 1998 р. на 616-му засіданні заступників міністрів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1116317&Site=CM>.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури Київського національного університету імені Тараса Шевченка ***Кухнюк Дмитро Володимирович***